

רשות ההגבלים העסקיים

הקמתה והפעלתה של מערכת כספית עבור ממש"ח בשלב האב טיפוס

החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

א. מבוא

ביום 14.7.96 הגיעה לרשות ההגבלים העסקיים בקשה למתן פטור מאישור הסדר כובל, כאמור בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 (להלן: "חוק ההגבלים"). הצד להסדר המבקש את הפטור: ממש"ח- מערכת משולבת סחר חוץ. הצד האחר להסדר הוא מס"ב: מרכז סליקה בנקאי בע"מ.

ההסדר המבוקש עניינו הסכם בין ממש"ח למס"ב, לפיו תבצע מס"ב את הקמת המערכת הכספית עבור ממש"ח וכן תפעיל שירותי ערך מוסף במספר שלבים, כאשר בשלב הראשון ישתתפו בפרויקט אב טיפוס של המערכת הכספית רק חמשת הבנקים הגדולים. הכבילה מתייחסת לבחירתם של חמשת הבנקים הגדולים להשתתף בפרויקט האב טיפוס ללא נציגות כל הבנקים או לפחות נציגות גם של הבנקים הקטנים.

לאחר שבדקו את בקשת הפטור, מסקנתנו הינה כי ההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בין הבנקים המשתתפים בפרויקט לבין אלו שאינם משתתפים בו בהענקת השירותים שהמערכת הכספית מציעה ללקוחות. אשר על כן יש ליתן לצדדים פטור מאישור ההסדר בבית הדין להגבלים עסקיים, כאמור בסעיף 14 לחוק ההגבלים.

ב. רקע עובדתי

1. ממש"ח הוקמה על פי החלטת ממשלה מספר 43 מיום 25.5.87. על פי ההחלטה האמורה פועלת ממש"ח כגוף עצמאי, שלא למטרות רווח.
2. מטרת ממש"ח היתה להעמיד מערכת לאומית אשר תאפשר לגורמים העוסקים בסחר חוץ, לבצע את פעילותם בצורה יעילה בעזרת מערכות מחשוב והעברת מסרים באמצעים אלקטרוניים (טכנולוגיית EDI)¹.
3. במסגרת הפרויקט לעיל הוחלט להקים מערכת כספית, אשר מהווה תת מערכת בפרויקט ממש"ח ואשר תטפל בתהליכים שונים כגון: הוראות תשלום, תנועות מט"ח ומימון הייצוא. במערכת זו ישתתפו גורמים הקשורים לביצוע התהליכים הכספיים בעסקאות סחר חוץ: בנקים, יצואנים, יבואנים, בנק ישראל, המכס ועוד.
4. חברת מס"ב נבחרה להקים ולהפעיל את המערכת הכספית עבור ממש"ח וכן לשמש כספקית של שירותי ערך מוסף (VAN) בפרויקט: ניהול תיבות דואר, מיתוג ההודעות בין משתמשי המערכת, אחסון הודעות באופן זמני וכו'. בהסכם בין מס"ב לממש"ח נקבע כי מס"ב תפעיל את המערכת הכספית ואת שירותי הערך המוסף בפרויקט במספר שלבים, כאשר בשלב הראשון,

¹ EDI - Electronic Data Interchange - הינה טכנולוגיה המאפשרת את החלפת עבודת הניירת בהודעות המועברות באמצעים אלקטרוניים ממערכת ממוחשבת אחת לאחרת.

היינו ביצוע "פרויקט האב טיפוס" ישתתפו רק חמשת הבנקים הגדולים ועשר חברות ייבוא/ייצוא גדולות אשר נבחרו מבין 150 חברות בישראל.

ג. ההצדקה למתן הפטור

5. שלב האב טיפוס הינו שלב ניסיוני זמני לצורך לימוד אופן פעולת המערכת הכספית והפקת לקחים. שלב האב טיפוס ימשך תקופה של 14 חודשים בלבד, התקופה החלה ביום 1.2.96 ותימשך עד ליום 1.4.97. כדי שתקופת הניסיון תענה על מטרותיה נדרשת קבוצת בקרה מצומצמת, ומכאן ההסדר הכובל. מבקשת הפטור עולה כי בתום תקופת הניסיון תפתח המערכת להצטרפותם של שאר הבנקים ושל חברות אחרות אשר יחפצו להצטרף למערכת בתנאים השווים לכולם.

ד. סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, הגעתי לכלל מסקנה כי אתן פטור להפעלת ההסכם במספר שלבים כאשר בשלב האב טיפוס ישתתפו בפרויקט רק חמשת הבנקים הגדולים. הפטור ניתן עד גמר שלב האב טיפוס, דהיינו עד ליום 1.4.97. החלטתי זו נתונה לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מהמסדר הכובל עליו ניתן הפטור, כאמור בסעיף 15 לחוק ההגבלים. כמו כן תבחן החלטה זו על ידי במקרה של שינוי נסיבות מהותי, או במידה ויוצג לפני מידע שלא הובא לידיעתי ואשר יש בו כדי להקרין על הבקשה המאושרת בזאת.

ניתן היום, 28 ליולי 1996, בירושלים.

ד"ר יורם טורבוביץ

הממונה על ההגבלים העסקיים